

Startnotitie

**Milieu-effectrapport
Hoofdstuk Verwijdering
Milieubeleidsplan Provincie
Groningen 1995-1998**

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Huidige situatie afvalverwijdering	5
2.1. Inleiding	5
2.2. Aanbod en verwijdering	5
2.3. De verwijderingsketen	5
2.4. Organisatie van de afvalverwijdering	6
2.5. Knelpunten binnen de afvalverwijdering	7
3. Het voorgenomen beleid	8
4. Het MER: alternatieven en milieugevolgen	12
4.1. Alternatieven	12
4.2. Milieugevolgen	13

Bijlagen

1. Begrippen en afkortingen
2. Aanwezige en geplande be- en verwerkingscapaciteiten
3. Indeling samenwerkingsgebieden
4. Genomen besluiten
5. Notitie inzake preventie en hergebruik van afvalstoffen
6. Ontwerp Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijk afval.

1. Inleiding

Aanleiding voor deze startnotitie

Op 1 maart 1993 zijn de Wet milieubeheer en de daarin opgenomen hoofdstukken "Milieubeleidsplannen en Milieukwaliteitseisen" en "Vergunningen en Algemene Regels" van kracht geworden. Ten gevolge hiervan zijn de provincies onder andere verplicht om binnen twee jaar (dus vóór 1 maart 1995) een integraal milieubeleidsplan op te stellen.

Volgens de planning zullen Provinciale Staten van Groningen op 14 december 1994 het Milieubeleidsplan 1995-1998 (MBP) vaststellen. Dit (integrale) milieubeleidsplan zal betrekking hebben op een groot aantal milieuthema's, waaronder de verwijdering van afvalstoffen. Het hoofdstuk verwijdering van het MBP treedt dan in de plaats van de huidige provinciale afvalstoffenplannen.

Volgens het Besluit Milieu-effectrapportage¹, is het opstellen van een milieu-effectrapport (MER) - als hulpmiddel bij de besluitvorming - ten aanzien van een plan voor de verwijdering van afvalstoffen verplicht. Deze verplichting geldt voor de te kiezen methode voor de be- en verwerking van afvalstoffen, de daarvoor te creëren voorzieningen en de locatie van die voorzieningen (inrichtingen).

De inhoud van deze startnotitie

Het voornemen om een "m.e.r.-plichtig" besluit te nemen moet schriftelijk worden aangekondigd in de vorm van een startnotitie. Deze startnotitie is opgesteld conform het "Besluit startnotitie milieu-effectrapportage". In hoofdstuk 2 wordt een korte kenschets gegeven van de huidige situatie op basis waarvan de probleem- en doelstelling voor het hoofdstuk verwijdering van het MBP is geformuleerd. In hoofdstuk 3 worden de contouren van het voorgenomen afvalstoffenbeleid voor de planperiode van het MBP aangeduid. Hoofdstuk 4 gaat in op het op te stellen Milieu-effectrapport. Hierin wordt aangegeven ten aanzien van welke beleidskeuzen alternatieven worden ontwikkeld en hoe de milieugevolgen zullen worden beschreven.

De functie van deze startnotitie: inspraak en overleg

Met deze startnotitie worden de contouren van het toekomstig Groninger afvalstoffenbeleid kenbaar gemaakt. Dit heeft een tweeledige functie. In de eerste plaats markeert de startnotitie de officiële start van de m.e.r.-procedure. In de tweede plaats vormt de startnotitie ondermeer de basis voor overleg met de Commissie voor de Milieu-effectrapportage en de in de wet genoemde adviseurs, zoals de Inspecteur voor de Volksgezondheid en Milieuhygiëne (Ministerie VROM) en de Directeur Landbouw, Natuurbeheer en Openluchtrecreatie (Ministerie LNV). De startnotitie is tevens van essentieel belang voor degenen, die als inspreker wensen op te treden. In het onderstaande overzicht zijn de belangrijkste onderdelen van de m.e.r.- en de MBP-procedure weergegeven. Hierbij zijn de momenten van inspraak en overleg vermeld.

¹ Besluit van 20 mei 1987, Stb. 278, houdende de uitvoering van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne, en zoals nadien gewijzigd.

Overzicht m.e.r.-procedure/MBP-procedure (planning)	
Bekendmaking startnotitie	01-07-1993
Inspraak/advies/overleg	05-07-1993 t/m 13-08-1993
Advies Commissie m.e.r. over de richtlijnen	05-09-1993
Vaststellen richtlijnen MER	24-11-1993
Opstellen MER/Ontwerp hoofdstuk verwijdering MBP	
Bekendmaking en ter inzage leggen MER, inspraak (mogelijkheid om bezwaar te maken), openbare zitting	18-04-1994 t/m 17-05-1994
Toetsingsadvies Commissie m.e.r.	juni 1994
Vaststelling MBP door Provinciale Staten	14-12-1994
Toezening aan minister VROM	

De startnotitie wordt onderworpen aan de inspraak en vormt de basis voor overleg.

U wordt uitgenodigd uw inspraakreacties te geven op het voorgenomen beleid (hoofdstuk 3) en het opstellen van het MER (hoofdstuk 4). De inspraaktermijn is neergelegd in de (bijgevoegde) kennisgeving en via de pers bekendgemaakt.

U kunt gedurende de inspraaktermijn schriftelijk reageren, waarbij u uw brief moet richten aan:

Gedeputeerde Staten van Groningen
 Dienst Milieu en Water
 Afdeling Bodem en Afval
 onder vermelding van "Startnotitie MBP"
 Postbus 867
 9700 AW Groningen

Bevoegd gezag en initiatiefnemer

Provinciale Staten van Groningen treden voor de m.e.r.-procedure op als initiatiefnemer en als bevoegd gezag. Zij hebben echter de werkzaamheden in het kader van de onderhavige m.e.r.-procedure gedelegeerd aan Gedeputeerde Staten, met uitzondering van de besluiten tot het vaststellen van het voornemen (startnotitie) en van de richtlijnen. Provinciale Staten stellen het MBP vast. Zij hebben de vaststelling van het MER gedelegeerd aan Gedeputeerde Staten.

2. Huidige situatie afvalverwijdering

2.1. Inleiding

In het hoofdstuk verwijdering van het MBP zal het beleid van de Provincie Groningen worden geformuleerd ten aanzien van de verwijdering van huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval, bouw- en sloopafval, kantoor-, winkel- en dienstenafval, industrieel afval, reinigingsdienstenafval, niet specifiek ziekenhuisafval, shredderafval, autowrakken, gevaarlijk afval², agrarisch afval/groenafval, baggerslib, zuiveringsslib³ en verontreinigde grond. In dit hoofdstuk wordt achtereenvolgens een korte kenschets gegeven van het aanbod en de verwijdering van deze afvalstromen, de verwijderingsketen en de organisatie van de afvalverwijdering. In het op te stellen MER zullen deze gegevens nader worden gedetailleerd en geactualiseerd.

2.2. Aanbod en verwijdering

Er bestaat weinig inzicht in het aanbod per afvalstroom (bij de bron) en de wijze waarop het afval wordt verwijderd. Het aanbod van huishoudelijk, kantoor-, winkel- en dienstenafval, reinigingsdienstenafval, grof huisvuil en shredderafval in de provincie Groningen bedroeg in 1990 minimaal 400 kton⁴. Het grootste deel van het Groninger afval wordt gestort. Een deel van het bouw- en sloopafval (puin), huishoudelijk en kantoor-, winkel- en dienstenafval (glas, papier) en autowrakken (schroot) wordt hergebruikt (ca. 50 kton). Verbranding van afval vindt momenteel niet plaats. Er zijn geen afvalstromen bekend, waarvan het ontstaan ervan in belangrijke mate wordt voorkomen (preventie).

Het landelijk aanbod van de meeste afvalstromen bij de bron (huishoudens en bedrijven) groeit gemiddeld met 1,5% per jaar⁵. Voor Groningen wordt van hetzelfde groeipercentage uitgegaan. Uitzonderingen hierop vormen baggerspecie en verontreinigde grond. Door de sanering van (water-)bodems zal het jaarlijkse aanbod van deze afvalstromen jaarlijks sterk toenemen.

2.3. De verwijderingsketen

De Groninger verwijderingsketen bestaat uit een netwerk van op- en overslagvoorzieningen, bewerkingsinrichtingen, stortplaatsen en baggerspeciedepots. Tabel 2.3.-1. geeft voor een aantal belangrijkste schakels een overzicht van de aanwezige (vergunde) capaciteit en de uitbreiding van de capaciteit die inmiddels bij de provincie is aangevraagd. In bijlage 2 wordt hierop gedetailleerd ingegaan.

² Voorheen aangeduid als "chemisch afval".

³ Zuiveringsslib komt aan de orde in een apart MER, dat door de 3 noordelijke provincies wordt opgesteld. Daarom wordt zuiveringsslib niet in deze startnotitie (en het bijbehorende MER) behandeld.

⁴ Exclusief autowrakken, gevaarlijk afval, baggerslib en verontreinigde grond.

⁵ Bron: Tienjarenprogramma Afval 1992-2002.

Tabel 2.3.-1. Vergunde en aangevraagde capaciteit.

Schakels	Vergunde capaciteit	Aangevraagde capaciteit	Vergunde en aangevraagde capaciteit
Puinbreekinstallaties	295 kton	p.m.	295 kton + p.m.
Composteerinstallaties voor GFT	0	32,5 kton	32,5 kton
Composteerinstallaties groenafval	162.550 m ³	-	162.550 m ³
Stortplaatsen	2.210.000 m ³	5.700.000 m ³	7.910.000 m ³
Speciedepots	2.440.000 m ³		2.440.000 m ³

Het transport tussen de bronnen waarbij het afval ontstaat en de verschillende onderdelen uit de verwerkingsketen vindt plaats over de weg.

2.4. Organisatie van de afvalverwijdering

Bij de verwijdering van huishoudelijke en vergelijkbare afvalstoffen speelt de overheid een cruciale rol. In het afvalstoffenplan 1987-1992 en het autowrakkenplan 1987-1992 heeft de provincie haar beleid vastgesteld ten aanzien van de verwijdering van een groot aantal afvalstoffen. Op basis van deze plannen worden vergunningen verleend voor inrichtingen waar afval wordt be- of verwerkt. In het afvalstoffenplan is een aantal samenwerkingsgebieden aangewezen die zorgdragen voor de inzameling en het vervoer van huishoudelijke afvalstoffen. Ook zijn per samenwerkingsgebied de voorzieningen voor de be- en verwerking van afval aangewezen. De gezamenlijke gemeentebesturen binnen een samenwerkingsgebied dragen zorg voor de uitvoering van het afvalstoffenplan. De indeling in samenwerkingsgebieden is weergegeven in Bijlage 3.

Er zijn momenteel 4 samenwerkingsgebieden, te weten Afvalverwerking Regio Centraal Groningen en Westerkwartier (ARCG), het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen, het Samenwerkingsverband Oost en Zuid-Oost Groningen (SOZOG) en het Samenwerkingsverband Noord-Oost Groningen (SANOG). Het is volgens het tweede afvalstoffenplan van de provincie Groningen (PAP II) niet uitgesloten dat er een vermindering van het aantal samenwerkingsgebieden zal plaatsvinden, waarbij de WGR-regio-indeling een belangrijke toetssteen zal zijn.

Door deze ontwikkeling is de organisatie van de afvalverwijdering op provinciaal niveau aan veranderingen onderhevig. Ook wordt steeds meer op interprovinciaal niveau samengewerkt. Zo bereidt de VAM een afvalverbrandingsinstallatie (GAVI) voor, waarin ook Groninger afval zal worden verbrand. De plaats en de functie van de VAGRON-scheidingsinstallatie zijn hieraan gekoppeld. De provincie Groningen werkt met Drenthe, Friesland en Overijssel en de daarin gelegen elf samenwerkingsgebieden samen in het Noordelijk Afval Overlegorgaan (NAO), dat op 21 juni 1991 is opgericht. Het NAO is een bestuurlijk orgaan dat zich richt op interprovinciale afstemming van het afvalstoffenbeleid op het gebied van preventie, hergebruik en be- en

verwerking van afvalstromen⁶. De afstemming vindt plaats door vanuit een gezamenlijke visie te adviseren over initiatieven tot afval be- en verwerking. Het NAO brengt nog dit jaar een document uit waarin een visie ten aanzien van de samenwerking tussen de betrokken partners wordt uitgewerkt.

2.5. Knelpunten binnen de afvalverwijdering

Ten aanzien van de Groninger afvalverwijdering zijn de volgende knelpunten gesignaleerd:

- geen compleet overzicht in de hoeveelheid, de jaarlijkse toename en de samenstelling van afvalstoffen;
- geen uniforme registratie, acceptatie en tariefstelling binnen de verwijderingsketen;
- het huidige afvalstoffenbeleid bevat geen "afrekenbare doelstellingen", waardoor de evaluatie en bijsturing van het beleid wordt bemoeilijkt;
- voor de sturing van de verwijdering van bedrijfsafval ontbreekt een provinciale verordening;
- de gescheiden inzameling van een aantal afvalcomponenten is nog niet optimaal;
- er is te weinig (structurele) bewerkingscapaciteit voor een aantal afvalstromen/componenten gericht op hergebruik;
- de onzekere afzetmogelijkheden van:
 - * GFT-compost;
 - * puingranulaat;
 - * oud papier en karton;
 - * (gereinigde) bodemsaneringsgrond;
 - * zeefzand;
 - * gerijpte tarra;
 - * licht verontreinigde grond.
- er is (op termijn) een tekort aan verwerkingscapaciteit voor:
 - * te verbranden huishoudelijk- en vergelijkbaar afval⁷,
 - * te storten afval (na 2000);
 - * baggerspecie (vervuild);
 - * C3 en C4 afval.

⁶ Het betreft hier ten minste huishoudelijk afval, grof huishoudelijk afval, kantoor-, winkel- en dienstenaafval, bouw- en sloopaafval, industrie (container) afval, reinigingsdienstenaafval, shredderafval, niet specifiek ziekenhuisafval, zuiveringslib en C3/C4 afval.

⁷ Een deel van het te verbranden afval kan medio 1996 in de GAVI te Wijster worden verbrand.

3. Het voorgenomen beleid

Het hoofdstuk verwijdering van het MBP, dat eind 1994 wordt vastgesteld, geeft het provinciale afvalstoffenbeleid voor de periode 1995-1998 weer. Dit beleid is gericht op een doelmatige verwijdering van afvalstoffen. Het beleid wordt geformuleerd op basis van een langere termijnvisie met een tijdhorizon van 8 jaar (1995-2002). In dit hoofdstuk van deze startnotitie worden de contouren van dit beleid geschetst.

Onderwerpen van beleid

Het afvalstoffenbeleid wordt geformuleerd in termen van:

- een probleem- en doelstelling voor het thema verwijdering;
- verwijderingsdoelstellingen/taakstellingen per specifieke afvalstroom of afvalcomponent;
- capaciteitsdoelstellingen voor de verwijderingsketen;
- doelmatigheids- en locatie- en logistieke criteria voor de verwijderingsketen;
- de bestuurlijke/operationele organisatie rond de afvalverwijdering;
- het doelgroepenbeleid en de inzet van het instrumentarium.

Hierna wordt de te volgen koers voor de bovengenoemde punten kort toegelicht.

Probleem- en doelstelling

Sinds het uitbrengen van het Groninger Autowrakkenplan en het Afvalstoffenplan in 1987 heeft het beleid ten aanzien van de verwijdering van afvalstoffen zich stormachtige ontwikkeld. In deze periode is een groot aantal beleidsbeslissingen genomen die van grote betekenis zijn voor het toekomstige afvalstoffenbeleid van de Provincie Groningen (zie bijlage 4). Belangrijke ontwikkelingen waren de totstandkoming het NMP⁸ en het Tienjarenprogramma Afval 1992-2002 van het Afval Overlegorgaan en het ontwerp-Meerjarenplan Gevaarlijk Afval.

Bij het opstellen van het hoofdstuk verwijdering van het MBP 1995-1998 Groningen moet de volgende probleemstelling worden uitgewerkt:

- oplossing van de knelpunten die in paragraaf 2.5 zijn beschreven;
- vertaling van de recente ontwikkelingen binnen het landelijk en interprovinciaal afvalstoffenbeleid naar de specifieke Groninger situatie.

Op hoofdlijnen valt dit te vertalen in de volgende doelstelling voor het toekomstige Groninger afvalstoffenbeleid:

- *beheersing en sturing van afvalstromen zodanig, dat het ontstaan van afval zo veel mogelijk wordt voorkomen, zo veel mogelijk afval wordt hergebruikt of nuttig toegepast, het overblijvende afval wordt verbrand⁸ en alleen het niet verbrandbaar afval wordt gestort.*

De verwijdering (inclusief transport) van afval moet daarbij op een milieuhygiënisch verantwoorde manier plaatsvinden. Bij verbranding moet zoveel mogelijk energie worden teruggewonnen.

⁸ Naast verbranden kan het hierbij gaan om technieken waarmee het volume van afval op vergelijkbare wijze gereduceerd kan worden, tegen vergelijkbare kosten en met vergelijkbare milieu-effecten.

Bij de voorbereiding van het afvalstoffenbeleid zal, waar nodig en mogelijk, afstemming plaatsvinden met andere thema's binnen het milieubeleid zoals het gebiedsbeleid, het natuur- en landschapsbeleid en verstoring.

Afvalstromen

In het NMP en NMP* zijn kwantitatieve verwijderingsdoelstellingen voor de Nederlandse afvalstromen⁹ opgesteld (zie tabel 3-1). De verwijderingsdoelstellingen uit het NMP zijn in de Preventie notitie voor 29 prioritaire afvalstromen uitgewerkt (zie bijlage 5). Deze doelstellingen zullen in het voorgenomen Groninger afvalstoffenbeleid worden vertaald voor de jaren 1995, 1998 en 2002¹⁰. Hierdoor ontstaan "afrekenbare doelstellingen" op basis waarvan het beleid kan worden geëvalueerd en bijgestuurd. In het NMP* zijn een aantal actiepunten geformuleerd om de verwijderingsdoelstellingen te realiseren. Deze actiepunten worden door VROM, het IPO en het AOO projectgewijs uitgewerkt. De resultaten hiervan zullen, voor zover mogelijk, in het MBP worden verwerkt tot een aantal beleidsmaatregelen, waarmee de uitvoering in Groningen concreet vorm wordt gegeven. Recent is door de Minister van VROM en het IPO een ontwerp Meerjarenplan verwijdering gevaarlijk afval uitgewerkt. Dit plan heeft betrekking op gevaarlijke afvalstoffen die tot voor kort als "chemisch afval" werden betiteld. In dit ontwerp meerjarenplan zijn voor een groot aantal gevaarlijke afvalstromen verwijderingsdoelstellingen (zie bijlage 6) en actiepunten uitgewerkt. Ook deze zullen naar de Groninger situatie worden vertaald.

De kwantitatieve verwijderingsdoelstellingen uit het NMP (voor de 29 prioritaire afvalstromen) en het NMP* (voor alle afvalstromen) en het ontwerp Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijk Afval zijn in tabel 3-1 weergegeven.

Tabel 3-1. Kwantitatieve verwijderingsdoelstelling uit het NMP, NMP* en het ontwerp Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijk Afval voor het jaar 2000.

Beleidsnota's	Preventie	Hergebruik/nuttige toepassing	Verbranden	Storten
NMP (voor 29 prioritaire afvalstromen uit de Preventienotitie)	10%	55%	25%	10%
NMP* (incl. niet prioritaire afvalstromen)	10%	65%	15%	10%
Ontwerp Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijk Afval ¹¹	13%	37%	27%	17%

⁹ Exclusief mest en baggerspecie.

¹⁰ Voor zover de doelstellingen uit deze notitie betrekking hebben op de afvalstromen die in het hoofdstuk Verwijdering van het MBP aan bod komen.

¹¹ Overige wijzen van verwijdering: 6%

Capaciteitsdoelstelling voor de verwijderingsketen

Met behulp van de verwijderingsdoelstellingen voor de afvalstromen zal de benodigde capaciteit voor de verschillende schakels uit de Groninger verwijderingsketen worden berekend (beleidsscenario). Het gaat hierbij om de benodigde capaciteit voor hergebruik-, composteren/vergisten, scheiden/sorteren, verbranden en storten (of andere bewezen technieken). De capaciteiten worden berekend op basis van het huidige aanbod en de jaarlijkse groei van het afvalstoffenaanbod. De berekende capaciteiten zullen (in principe) taakstellend zijn voor het nemen van initiatieven en de vergunningverlening bij de uitbreiding van de be- en verwerkingscapaciteit. Hierdoor ontstaan "afrekenbare doelstellingen" waarmee de uitvoering van het beleid kan worden aangestuurd.

Bij de capaciteitsdoelstellingen zal rekening worden gehouden met een tegenvallende groei van het afvalstoffenaanbod en resultaten ten aanzien van preventie en hergebruik (tegenwindscenario). Op basis hiervan zal het beleid ten aanzien van een te creëren buffercapaciteit worden ontwikkeld, zodat de continuïteit van de afvalverwijdering kan worden gewaarborgd.

Doelmatigheids- locatie en logistieke criteria

Met het oog op een doelmatige en milieuhygiënisch verantwoorde be- en verwerking van afvalstoffen zullen een aantal toetsingscriteria voor de vergunningverlening van inrichtingen in het MBP worden uitgewerkt.

Aan de hand van doelmatigheidscriteria zal het beleid ten aanzien van de continuïteit van de afvalverwijdering, een evenwichtige regionale spreiding en het gewenste voorzieningenniveau van afvalinrichtingen handen en voeten worden gegeven. Dit kan worden uitgewerkt in eisen aan de schaalgrootte van afvalinrichtingen, de indeling van verzorgingsgebieden, een calamiteitenregeling, te treffen milieuvoorzieningen en acceptatie en registratie van afval bij afvalinrichtingen.

Voor het vinden en toetsen van voorgedragen lokaties voor afvalinrichtingen zullen locatiecriteria worden ontwikkeld. Hierdoor kunnen gebieden die vanuit ruimtelijk-, milieu- en waterhuishoudkundig oogpunt kwetsbaar zijn voor afval be- en verwerking, zoveel mogelijk worden ontzien.

Ten aanzien van het afvaltransport zullen op basis van milieu- en kostenaspecten criteria worden ontwikkeld ten aanzien van de meest geëigende vervoersmodaliteit (weg- water- of railvervoer).

Bestuurlijke/uitvoeringsorganisatie

Het NAO zal dit jaar een visiedocument over de bestuurlijke samenwerking ten aanzien van de afvalverwijdering binnen de vier noordelijke provincies uitbrengen. De provincie Groningen zal actief deelnemen bij de totstandkoming van dit visiedocument. Het visiedocument zal worden vertaald in het hoofdstuk verwijdering van het MBP.

In de provincie Groningen zijn momenteel 4 samenwerkingsgebieden. Het is niet uitgesloten dat er een vermindering van het aantal samenwerkingsgebieden zal plaatsvinden, waarbij de WGR-regio indeling een belangrijke toetssteen zal zijn.

Het MBP zal tevens aangeven hoe het toekomstige Groninger afvalstoffenbeleid in onderlinge samenwerking met de samenwerkingsgebieden en gemeenten kan worden uitgevoerd.

Doelgroepenbeleid en instrumenten

Minimalisering van het storten en maximalisering van preventie en hergebruik is een taak die niet alleen door de provincie kan worden uitgevoerd. De huishoudens, bedrijven, transporteurs en exploitanten van afvalinrichtingen hebben daarbij een belangrijke verantwoordelijkheid. Dit zal worden uitgewerkt in het doelgroepenbeleid van het MBP. Hierbij zal worden aangegeven wat de provincie van de doelgroepen verwacht en hoe de provincie daarbij haar instrumenten zal inzetten. Hierbij kan gedacht worden aan milieuvergunningen, de provinciale milieuverordening, subsidies, het tarievenbeleid en voorlichting ten aanzien van milieuzorg bij huishoudens en bedrijven.

4. Het MER: alternatieven en milieugevolgen

4.1. Alternatieven

In het Milieu-effectrapport van het hoofdstuk Verwijdering van het Milieubeleidsplan Provincie Groningen 1995-1998 zullen ten minste een nulalternatief, het voorgenomen beleid en het meest milieuvriendelijke alternatief worden uitgewerkt en beschreven op hun gevolgen voor het milieu. Hierna worden deze alternatieven kort toegelicht.

Nulalternatief

Het nulalternatief is een belangrijk hulpmiddel voor het beschrijven en vergelijken van de milieugevolgen van het voorgenomen beleid en het meest milieuvriendelijke alternatief. Het nulalternatief dient daarbij als referentiepunt. Het nulalternatief is de situatie die zich in de toekomst voordoet bij de voortzetting van het beleid uit PAP II. Hierbij wordt verondersteld dat de verhouding tussen preventie, hergebruik/nuttige toepassing, verbranden en storten aan het eind van de planperiode (1998) gelijk is aan die in de huidige situatie. Met behulp van het nulalternatief kan de koerswijziging van het voorgenomen beleid en meest milieuvriendelijke alternatief ten opzichte van het beleid uit het PAP II inzichtelijk worden gemaakt.

Voorgenomen beleid

Het voorgenomen beleidsalternatief is een vertaalslag van het landelijk (VROM, AOO) en interprovinciaal beleid (NAO). De contouren van dit alternatief zijn in hoofdstuk 3 uitgewerkt.

Meest milieuvriendelijke alternatief

Het meest milieuvriendelijke alternatief is een optie met een meer milieuvriendelijk karakter dan het voorgenomen beleid. Het is het meest milieuvriendelijke alternatief dat redelijkerwijs nog in beschouwing kan worden genomen.

Alternatieven kunnen in principe worden ontwikkeld voor alle onderwerpen die bij het voorgenomen beleid aan de orde komen. Bij het vaststellen van het voorgenomen beleid worden beslissingen genomen over een groot aantal vraagpunten. Het is niet de bedoeling om alle beleidsbeslissingen (inclusief alternatieven) in het MER aan een beschouwing te onderwerpen. In het MER zullen slechts een beperkt aantal alternatieven aan de orde komen, die betrekking hebben op wezenlijke keuzen die voor de Groninger situatie moeten worden gemaakt. Het gaat hierbij om:

- het al of niet uitbreiden van de functie van de centrale scheidingsinstallatie (VAGRON), voor wat betreft de verwerkingsgebieden en/of deelstromen;
- de verwerking van de natte doorval bij de VAGRON;
- voorscheiding van een gedeelte of al het Groninger afval dat in de vorm van RDF¹² naar de VAM gaat;
- de Groninger afvalstoffen die binnen de gegeven verbrandingscapaciteit van de GAVI te Wijster kunnen worden verbrand;

¹² RDF staat voor: Refuse Derived Fuel (brandstof uit afval).

- het vervoer (weg-, water- of railvervoer?) en overslag van afval;
- de bestuurlijke vormgeving van de uitvoering van het afvalbeleid;
- het organisatorische vormgeving van de uitvoering;
- het al of niet in gebruik nemen van een warmtekrachtkoppelingsinstallatie (WKK) te Pekela voor de verbranding van pulperafval en RDF (initiatief bij EGD e.a.).

Over de bovengenoemde onderwerpen zullen belangrijke beleidsbeslissingen worden genomen, die bepalend zijn voor het toekomstige Groninger afvalstoffenbeleid. Ten aanzien van deze beslissingen zullen enkele samenhangende alternatieven worden opgesteld.

Ten aanzien van beslissingen waarover op landelijk niveau reeds besluiten zijn genomen (zie bijlage 4) zullen geen alternatieven worden ontwikkeld. De landelijk erkende verwijderingsdoelstellingen voor de verschillende afvalstromen voor wat betreft preventie, hergebruik, verbranden en storten zijn daarom in beginsel een vaststaand uitgangspunt, waarvoor geen alternatieven zullen worden ontwikkeld.

4.2. Milieugevolgen

Het hoofdstuk verwijdering van het MBP heeft een strategisch karakter. De alternatieven richten zich met name op de (uitvoering van) doelstellingen ten aanzien van de mate van preventie, hergebruik/nuttige toepassing, verbranden en storten tijdens de komende planperiode. De beschrijving en vergelijking van de milieugevolgen van de beleidsalternatieven in het op te stellen MER zal hierbij aansluiten. Preventie en hergebruik hebben (in het algemeen) minder nadelige milieugevolgen dan verbranden of storten. De beschrijving van de mate waarin dit wordt bevorderd levert een maat op voor de milieugevolgen van het (voorgenomen) beleid. De milieugevolgen van het voorgenomen beleid (en meest milieuvriendelijke alternatief) worden daarom in ieder geval beschreven aan de hand van de toename van het aandeel preventie, hergebruik/nuttige toepassing en verbranden en de afname van het aandeel van het te storten afval ten opzichte van het nulalternatief.

De Groninger situatie met betrekking tot de verwijdering van afval wordt momenteel gekenmerkt door:

- te weinig inzicht in de mate van preventie en hergebruik van afval;
- het ontbreken van afvalverbranding;
- het grootste gedeelte wordt gestort.

Wanneer het landelijk afvalstoffenbeleid van het Rijk en het AOO in het MBP 1995-1998 naar de Groninger situatie wordt vertaald zal het aandeel preventie, hergebruik/nuttige toepassing en verbranding bij het voorgenomen beleid (sterk) toenemen. De hoeveelheid te storten afval wordt daardoor sterk gereduceerd. Door het voorgenomen beleid (waarvan in hoofdstuk 3 de contouren zijn aangegeven) wordt de kringloop van materialen en producten (beter) gesloten.

Bijlage 1: Begrippen en afkortingen

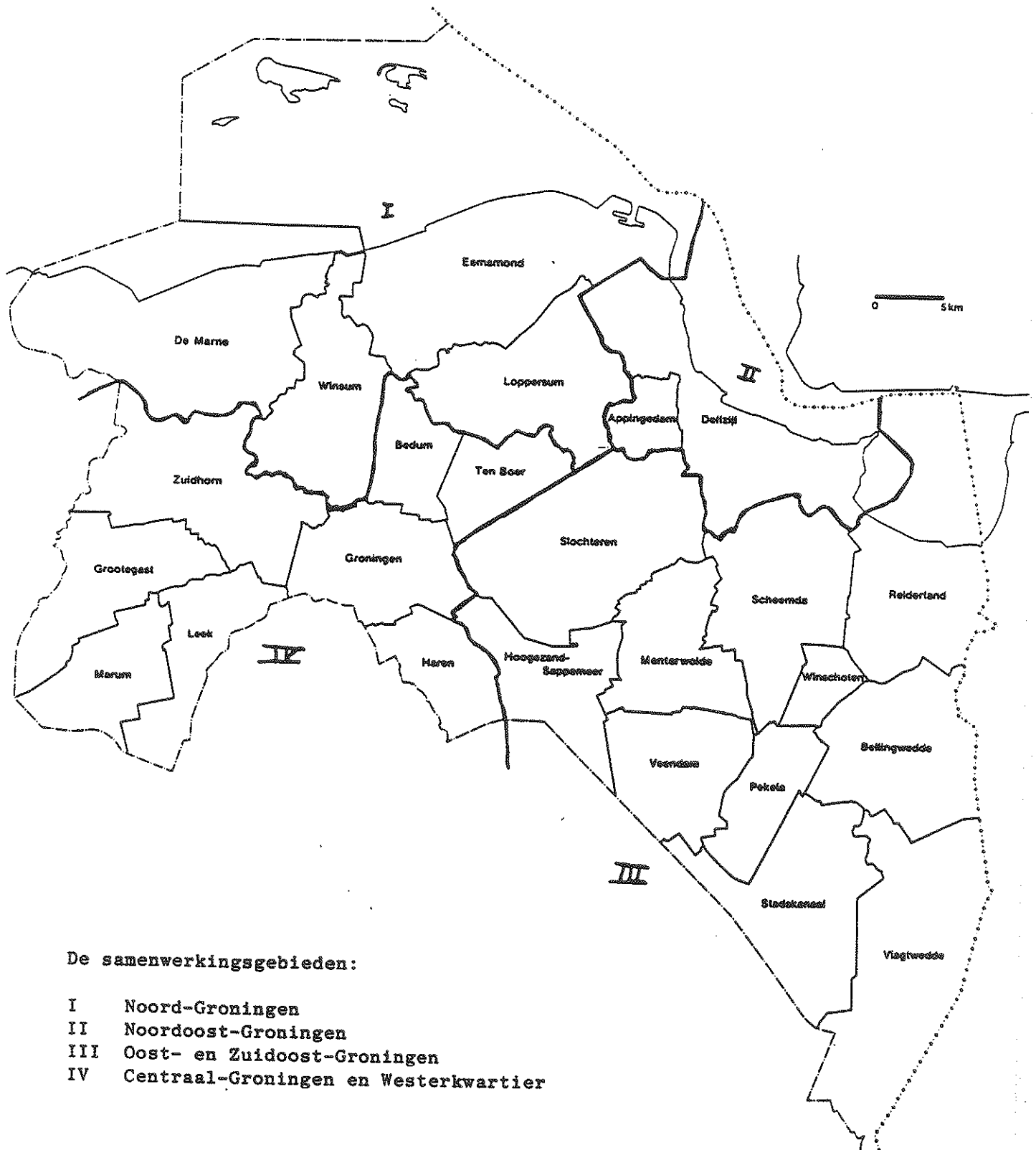
AOO	Afval Overleg Orgaan
C3-afval	Lichte categorie, matig uitloogbaar chemisch afval dat gestort kan worden op een afzonderlijk deel van een stortplaats onder het treffen van de voorzieningen uit het Stortbesluit van de Wet Bodembescherming, mits het gehalte aan organische stof onder een nog nader te bepalen maximum blijft.
C4-afval	Zeer lichte categorie chemisch afval, qua uitloging vergelijkbaar met huishoudelijk afval, dat gestort kan worden op een stortplaats die voldoet aan de IBC-criteria.
GAVI	Geïntegreerde afvalverwerkingsinrichting bij de VAM te Wijster
GFT-afval	Groente-, Fruit- en Tuinafval
IPO	Interprovinciaal Overleg
LNV	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij
MBP	Milieubeleidsplan
MER	Milieu-effectrapport
m.e.r.	(procedure) milieu-effectrapportage
NMP	Nationaal Milieubeleids Plan
NMP+	Nationaal Milieubeleidsplan-plus
Natte doorval	Organisch materiaal dat bij de scheiding van afvalstoffen vrijkomt
NAO	Noordelijk Afval Overleg Orgaan
RDF	Refuse Derived Fuel; brandstof uit afval

Bijlage 2: Aanwezige en geplande Be- en Verwerkingscapaciteiten

Aantal inrichtingen, vergunde capaciteit en bezettingsgraad en aangevraagde capaciteit per inrichtingstype in 1992.						
Type be- en verwerkingsinrichting	Aantal inrichtingen (incl. aanvragen)	Vergunde capaciteit	Benuttingspercentage	Capaciteit waarvoor vergunning is aangevraagd	Bestaande en vergunde capaciteit	Opmerkingen
	A	B	C	D	E	
Sorteer/scheiding/overslag/pulnbreekinstallaties voor bsa	10	354,6 kton	?	?	?	
Composteerinstallaties GFT (excl. VAM)	2	0	onbekend	32,5	32,5	
Composteerinstallaties groenafval	15	162.550 m ³	ca. 65%	-	162.550 m ³	Gegevens uit 1991. Alle gecomposteerd materiaal wordt nuttig toegepast.
Autowrakkeninrichtingen	59	42.385 stuks per jaar + 24.500 kton	< 50%	?	?	De inventarisatiegegevens zijn op enkele punten nog niet compleet.
Stortplaatsen ¹³	5	2.210.000 m ³	51%	5.700.000 m ³	7.910.000 m ³	Op basis van het aanbod in 1992 is de huidige restcapaciteit bij de (vergunde) stortplaatsen toereikend tot het jaar 1996. Wanneer de capaciteit wordt vergund, waarvoor een vergunning is aangevraagd is de stortcapaciteit toereikend tot 2010 (op basis van de aanvoer in 1992).
Speciedepots	14	2.440.000 m ³	33%	-	1.440.000 m ³	E heeft betrekking op de restcapaciteit

¹³ Bedrijfsstortplaatsen worden geïnventariseerd bij het opstellen van het MER.

Bijlage 3: Indeling samenwerkingsgebieden

De samenwerkingsgebieden:

- I Noord-Groningen
- II Noordoost-Groningen
- III Oost- en Zuidoost-Groningen
- IV Centraal-Groningen en Westerkwartier

Bijlage 4: Genomen besluiten

In deze bijlage worden de belangrijkste besluiten aangeduid die van invloed zijn op het op te stellen afvalstoffenhoofdstuk van het MBP. Deze besluiten zijn van invloed op de provinciale beslisruimte.

Internationaal beleid

Op het gebied van afvalverwijdering heeft de Europese Raad diverse verordeningen/richtlijnen uitgevaardigd. Het betreft:

- De kaderrichtlijn gewoon afval (75/442/EEG, 15-7-1975, met wijziging);
- De richtlijn inzake de verwijdering van afgewerkte olie (75/439/EEG, 16-6-1975, met wijziging 87/101/EEG);
- De richtlijn betreffende toxische en gevaarlijke afvalstoffen (78/319/EEG, 20-3-1978);
- De richtlijn betreffende toezicht en controle in de Gemeenschap op de grensoverschrijdende overbrenging van gevaarlijke afvalstoffen (84/631/EEG, met wijzigingen 85/469/EEG, 86/121/EEG, 86/279/EEG).

Nationaal beleid

A. Notitie Preventie en Hergebruik, NMP en NMP*

In de Notitie Preventie en Hergebruik is een brongericht afvalstoffenbeleid uitgewerkt, gericht op het beperken van de verliezen uit de productie- en consumptieketen, vooral door het stimuleren van preventie, hergebruik/nuttige toepassing en het terugdringen van storten. Zowel met betrekking tot de totale afvalstroom als voor 29 prioritaire afvalstromen (zie bijlage 5) zijn richtinggevende taakstellingen geformuleerd voor het jaar 2000, uitgedrukt in percentages preventie, hergebruik/nuttige toepassing, verbranden en storen (zie bijlage 5).

In het NMP en het NMP* is het beleid met betrekking tot het thema verwijdering uit de Notitie Preventie en Hergebruik verder uitgewerkt en aangescherpt. In kwantitatief opzicht impliceert dit een aanscherping van de preventiedoelstelling voor de totale afvalstroom van 5% naar 10% in het jaar 2000.

Het NMP* houdt een overwegend kwalitatieve aanscherping in van een aantal actiepunten uit het NMP en een nadere beleidsuitwerking met betrekking tot grondstoffen, produkten en instrumentarium. Een centrale plaats heeft de doorlichting van de 29 prioritaire afvalstromen uit de Notitie Preventie en Hergebruik, die leiden tot afzonderlijke implementatieplannen. Begin '93 waren de implementatieplannen voor Verpakkingen, Autobanden, Shredderafval, Ferro, Glas, Oud Papier, Afgewerkte Olie, Beitsbaden, HKW-houdend afval, Kunststofafval (Industrie en Land- en Tuinbouw), Oxykalkslib, Straalgrit en spuitafval¹⁴ gereed. Er zullen nog implementatieplannen verschijnen ten aanzien van Koelkasten, Wit- en Bruingoed, Baggerspecie, Fosforgips, Verontreinigde grond en Veegafval¹³.

¹⁴ Bron: Voortgangsrapportage Preventie en Hergebruik, Doorlichting afvalstoffen, fase 1, NMP* 1990-1994, ministerie VROM, augustus 1992.

B. Het ontwerp Meerjarenplan Verwijdering Gevaarlijk Afval

In dit ontwerpplan (1993) is het beleid ten aanzien van gevaarlijke afvalstoffen uitgewerkt (zie ook bijlage 6). Dit plan geldt als toetsingskader voor de vergunningverlening voor de inzameling, be- en verwerking van gevaarlijk afval (voorheen chemisch afval genoemd).

C. Natuurbeleidsplan, Vierde nota Ruimtelijke Ordening (VINEX), Derde Nota Waterhuishouding, Structuurnota Landbouw, Structuurschema Groene Ruimte.

Bij het vaststellen van het Groninger afvalstoffenbeleid zal rekening worden gehouden met bovengenoemde nota's. Dit zal met name tot uitdrukking komen bij de te ontwikkelen locatiecriteriën.

D. Wet- en regelgeving

Het gaat hierbij om het Besluit Luchtemissies Verbranding Huishoudelijke Afvalstoffen, het Stortbesluit Bodembescherming, het Besluit Kwaliteit en Gebruik Overige Organische Meststoffen (BOOM), het ontwerp-Bouwstoffenbesluit Bodembescherming, het Besluit GFT-afval, het Besluit Aanwijzing Chemische Afvalstoffen (BACA), de hoofdstukken "Milieubeleidsplannen en Milieukwaliteitseisen" en "Vergunningen en Algemene Regels" van de Wet milieubeheer.

E. Beleidsstandpunt Verwijdering Baggerspecie

In juni 1992 is een ontwerp-regeringsstandpunt uitgebracht met betrekking tot het landelijke "MER berging baggerspecie" (maart 1992). Het MER en het ontwerp-standpunt gaan in op het baggeren, verwerken, storten en verspreiden van baggerspecie. Medio 1993 zal het MER zijn aangepast en wordt het definitieve regeringsstandpunt uitgebracht.

F. Tienjarenprogramma Afval 1992-2002

In 1992 heeft het Afval Overleg Orgaan het Tienjarenprogramma Afval opgesteld. De hierin genoemde beleidslijnen en programmapunten zijn richtinggevend voor het Groninger afvalstoffenbeleid.

G. Diverse brieven van de Minister van VROM naar de Tweede Kamer, zoals de brief d.d. 19-10-1990 inzake convenanten en produktverantwoordelijkheid en de brief inzake de stand van zaken van het afvalstoffenbeleid d.d. 5 november 1991.

Interprovinciaal niveau

A. De IPO-nota "Samen kiezen en doen"; Plan van Aanpak uitvoering NMP (mei 1990).

B. Het IPO Meerjarenprogramma Milieubeleid 1993-1996; Thema verwijdering.

Door het IPO zijn/worden een groot aantal actiepunten uit het NMP projectgewijs uitgewerkt. De IPO-projecten zullen, voor zover mogelijk, bij de uitwerking van het Groninger afvalstoffenbeleid worden betrokken.

De vier noordelijke provincies

Op 21-6-1991 is de bestuursovereenkomst ondertekend, waarmee de oprichting van het Noordelijk Afval Overlegorgaan (NAO) een feit was. Het NAO richt zich op de interprovinciale afstemming van het afvalstoffenbeleid. Binnen het AOO is in principe besloten dat verbranding van afvalstoffen bij de VAM in Wijster en de AVI te Boeldershoek (Hengelo) zal plaatsvinden.

Provinciaal niveau

A. Strategische Plannen

Het Autowrakkenplan (1987-1992), PAP II (1987-1992), het Streekplan, het Gronings Milieubeleidsplan 1991-1994 en het ontwerp Provinciaal Waterhuishoudingsplan Groningen.

B. Uitwerkings-/Uitvoeringsplannen

Het Milieu-uitvoeringsprogramma 1993, de Notitie Preventie en Hergebruik Provincie Groningen (van augustus 1992) en het Activiteitenplan Preventie en Hergebruik Provincie Groningen (1993).

Regionaal/gemeentelijk niveau

De afvalverwerking Regio Centraal Groningen (ARCG) heeft met de VAGRON een contract afgesloten voor het jaarlijks scheiden van 75.000 ton huisvuil. Dit contract loopt tot 1997. Verder heeft het ARCG met de VAM/VAGRON een contract afgesloten voor de verwerking van 20.000 ton GFT per jaar. Dit contract loopt van 1994 tot 2009. Er zijn verder geen besluiten van samenwerkingsgebieden, WGR-regio's en gemeenten bekend die van invloed zijn op de beslisruimte van de Provincie Groningen ten aanzien van het toekomstige afvalstoffenbeleid.

